ԲԻՇԱՆԼԻՈՒԹԻՐՈՒԴ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—2267—ՈՒՐԲԱԹ—2—ՄԱՐՏ—Ն. Տ.—14—ՄԱՐՏ—1879

ՊԱՏՄԱՆԻՔ

Ցարեկան գին Կ. Պոլսոյ հմր. 8 Մէճ.
» » Գաւառաց » 10 Մէճ.
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 4 Մէճ.
» » Գաւառաց » 5 Մէճ.
Օտար երկիրներու » 50 Ֆր.
Գանուցման առոյգը մէկ անգամի համար 3 գուրուշ, երկու անգամի համար 2 գրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։
Իւրաքանչիւր թիւ 2 գրշոյ թուղթ.

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՑ

ՊԱՏՄԱՆԻՔ

Դուրս գնացած լրագրոյց հանրու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագիրը—Ցնորէնին պիսի ուղղուի, Գալաթիա Սանտըքճըլար Ճատտէսի թիւ 198, Նօրօ խան, Մասիսի գրասենեակը։
Ճանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Զատրուած նամակ, յօդուած, եւ ետ չեն տրուիր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 2 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հելլենական խնդիրն առ կախ կը մնայ, և Բ. Դրան ու Աթէնքի կառավարութեան միջև համաձայնութիւն մը դայանալու յոյսերը տակաւին չը հաստատեցան։ Բ. Դուռը կուզէ որ Հելլէնք իւր առաջարկութիւններն ընդունին, և Վ.օլսս ու Արթա քաղաքներն անոնց չտար. իսկ Հելլէնք Պերլինի դաշնադրութեան 23րդ յօդուածին դործադրութիւնը կը պահանջեն, որուն համեմատ մինչև Եանեա իրենց սահմանը պիտի ընդարձակուի։ Հելլենական պատուիրակք այս անհամաձայնութեան պատճառաւ պիտի մեկնէին Բրէվեզայէն. սակայն Հելլենական կառավարութիւնը մեծ տերութեանց բաղձանքին վրայ հրաման ղրկեց անոնց որ տակաւին Բրէվեզա մնան։ Իսկ բանակցութիւնք դրեթէ դադրած էին, որովհետև Մուխթար փաշային ղրկուած հրահանդներն՝ Արթան ու Վ.օլսսը թուրքիոյ պահելով Հելլենացիները գոհ չեին կրնար ընել։ Աթէնքի մէջ զայրոյթը մեծ է, և Հելլենական լրագրերք իրենց ձայնը բարձրացնել ըսկսած են Բ. Դրան դէմ, և կըսեն թէ իւր սովորական կերպիւ գործն երկարաձգել կուզէ։ Երկու դրացի կառավարութեանց միջև ուղղակի բանակցութեանց յաջողութեան վրայ մեծ յոյս չկրնար դրուիլ, և գործը տերութեանց միջնորդութեան կը մնայ։

• •

Եգիպտական գործը վերջացաւ։ Դաղղիոյ նախարարաց դըլուխ Պ. Վալինկթոն կարծիք յայտնած լինելով թէ Խիվը ուղղակի պատասխանատուութենէ ազատ մնալու համար պէտք չէ որ նախարարաց խորհրդոյն նախագահէ, նա ալ իւր որդին Թէվֆիկ փաշան նախագահ կարդեց։ Իսկ Նուբար փաշան վերջապէս մէկ կողմ դրուեցաւ։ Նուբար փաշան անցեալ տարի ևս պաշտօնանկ լինելով Եւրոպա դնացած էր, բայց յետոյ Անդղիոյ և Դաղղիոյ յանձնարարութեամբ Եգիպտական նախարարաց դըլուխ եղած էր։ Սակայն Խիվը իրեն բռնի ընդունած նախարարէն ազատելու միջոց կը փնտռէր թերևս, և ըստ լրագրաց ոմանց՝ Դահիրէի զինեալ ցոյցն իւր դրդման կը վերագրի, որպէս զի Նուբար փաշան հրաժարեցընելու առիթ դտնէ։ Կըսուէր թէ Անդղիա և Դաղղիա պիտի պնդեն որ Նուբար փաշան դարձեալ նախարարութեան մէջ մնայ. սակայն այս դաղափարն 'ի բաց թողուած է և միայն Անդղիացի ու Դաղղիացի նախարարք կը մնան։ Նուբար փաշան շաբանակը Ալեքսանդրիա հասնելու, և Պ. Պ. Վիլսըն և Պլինիէր հիմա դայն կը ճաշակեն։ Եդիպտոսի մէջ ևս Հայ մ'Եւրոպիոյ ծառայեց և Հնդկաստանի Հայոց վարձատրութիւնն առաւ։ Բայանի է որ Անդղիացիք երբ առաջին անդամ Հնդկաստան դնացին, Հայերն անոնց մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցին տեղացի իշխանաց հետ ունեցած յարաբերութեանց մէջ. բայց երբ Անդղիացիք զօրացան, Հայք բոլորովին պաշտօնէ հեռի թողուեցան. և թէպէտ մասնաւոր Հայեր վաճառականութեամբ հարստութիւն շահեցան, բայց այսօր այնչափ ընդարձակ Հնդկաստանի մէջ կարևոր պաշտօնի վրայ դանուող Հայու մ'անուն լսուած չէ։

• •

Պ. Տը Թօքվիլի պայմանագրութեանց վրայ առնուած լուրերը դոհացուցիչ չեն։ Կ'ըսուի թէ Պ. Տը Թօքվիլ Փարիզի Օսմանեան դեսպանին ծանուցեր է թէ նշանակեալ պայմանաժամուն մէջ փոխառութեան վճարելի առաջին բաժինը պատրաստած է, և Բ. Դուռը կրնայ դայն ըստանալ՝ այն պայմանաւ որ ըստ պայմանագրին Դաղղիոյ և Անդղիոյ պատուիրակները (քօմիսէր) կարդեր տայ, առանց որոյ՝ դործին անյաջողութեան պատասխանատուութիւնը Բ. Դրան վրայ ձգելով կը յայտարարէ թէ թէ չորս ու կէս միլիոն լիրա հատուցում պիտի պահանջէ։ Դժբաղդաբար՝ երկու կառավարութիւնք տակաւին հաւանած չեն պատուիրակ կարդելու։ Այսպէս՝ ոչ միայն դործը պայմանաժամուն մէջ լրանալու յոյս չերևիր, այլ և հաւանական է որ Պ. Տը Թօքվիլի հետ դատ մը բացուի՝ իւր պահանջած հատուցման վրայ։ Դաղղիա և Անդղիա կ'առարկեն երեր թէ պայմանագրութիւնն անդործադրելի է և արժեթղթոյ տերերը նոր երաշխաւորութիւններ կը պահանջեն։ Արդարև Թուրքիոյ եկամուտները 14 1/2 միլիոն լիրա և ծախքը 20 միլիոն լիրա հաշիւ կը լինի. ըսել է թէ պարտուց տոկոսներով 10 միլիոն լիրայի բաց մը կ'երևի. հետևաբար Պ. տը Թօքվիլի պայմանագիրն այս պատճառաւ ևս դործնական չդատուիր եղեր։

• •

Վեհ. Սուլթանին կառավարութիւնն ո՛րքան կաշխատի երկրին վերաշինութեան ու բարօրութեան միջոցները տնօրինելու և իւր ամեն կարդի ժողովրդոյ վիճակը բարւոքելու, նմանապէս Եւրոպական տերութիւններն ալ վերջին արիւնռուշտ պատերազմէն ետև ո՛րքան իրենց ուշադրութիւնն Արևելքի վրայ դարձուցած, Բ. Դրան չանից օժանդակելու և բարեկարգութեանց գործը դիւրացնելու փոյթ կըցուցնեն, այնքան՝ ընդհակառակն՝ օր քան զօր կաճին ու կը սաստկանան Ասիոյ մէջ ամեն տեսակ կեղեքմունք բռնութիւնք և դեղծմունք։ Պատճա՞ռ.— վասն զի միայն Բ. Դրան բարի զդացմունքն ու կամքն՝ ինչպէս նաև Պերլինի դաշնադիրն՝ ինքնին չեն զօրեր այս մեծ դործը պըսակելու, այլ տերութեան կամքը, աշխարհավարութեան ոգին, Պերլինի դաշնադրին նշանակութիւնն և երկրին ճշմարիտ շահն ու օդուտն ըմբռնող պաշտօնեայք պէտք են՝ ոչ միայն կեդրոնական կառավարութեան դլուխն, այլև ներքին վարչութեան ամեն ճիւղերուն մէջ, որպէս զի ամենքն ալ իրենց ընթացքով պատասխանեն վեհապետին զդացմանց, դործակցին Բ. Դրան ճդանց, և այսպէս հաւաքաբար, մի և նոյն տեսակէտով ամենքն երկրին վերաշինութեան աշխատին։ Սակայն դաւառաց մէջ այնպիսի պաշտօնատարք կան, որք տերութեան աշխարհավարութեան պահանջումներուն անտեղեակ, ժամանակիս ոգւոյն և պիտոյից անդէտ, տերութեան ծառայել կը կարծեն թոյլ տալով որ քրիստոնեայ ժողովրդոց վրայ ամեն չարիք դործուին, և անոնց հեղինակներն անպատիժ թողուին։

Այս տեսակ պաշտօնատարներն են մեր երկրին բոլոր աղետից պատճառ, և կը համարձակիմք ըսել նաև շարժառիթ վերջին պատերազմին. ասոնք են որ այսքան աւերումներէ ետև՝ մէկ կողմէ կը շարունակեն տակաւին երկիրն աւերել՝ անոր դարդացման տարրերը չքացնելով, և միւս կողմէ փատատ կը մատակարարեն Թուրքիոյ թշնամեաց ձեռքն, որք այդ կեղեքումներն ու զեղծումները պատրուակ բռնելով՝ Օսմանեան կառավարութիւնը կը դատափետեն և աշխարհի առջև անոր յարդը կոտրելու կաշխատին։ Հալէպի կուսակալն այս կարդի պաշտօնատարներէն մին է։ Հայոց ազգին դէմ մասնաւոր ատելութիւն մ' և Ուլնիոյ թշուառ ժողովուրդը փճացնելու մասնաւոր փոյթ մը կարծես ունենալով, ոճրագործներն ու աւազակներն անպատիժ կը թողու, անոնց զոհերը կը խոշտանդէ, մինչև իսկ կը համարձակի Բ. Դրան հեռագրական հրամաններուն անսատել, և խեղճ Ուլնեցիները մութ բանտերու մէջ փտեցնել։ Իւր կուսակալութեան սահմաններուն մէջ ամեն օր կը շարունակուին թշուառ Հայոց դէմ բռնութեան փորձեր, և տակաւին Հալէպի կուսակալը կը համարձակի Բ. Դրան առջև պնդել թէ Հայերն են յանցապարտ։ Ահաւասիկ քանի մը նոր իրողութիւններ ալ։

Ա. Զէյթունի շրջակայ Ալապաշ դիւղի բնակիչ Զօպանեան Սարգիս անուն անձին վրայ կը յարձակի Պէշէն անուն թրքաբնակ դիւղէն Կէօվճէ Մուստաֆա անուն անձն իւր զինակիցներով, և անոր բոլոր դոյքը կողոպտելէ ետև՝ զինքն ալ սպաննել փորձած միջոցին՝ Սարգիս կը յաջողի ճողոպրիլ անոր ձեռքէն և խոյս տալ՝ երկու տեղէն մարմինը ծանրապէս վիրաւորուելով։

Բ. Միհնոյն Պէշէն դիւղէն տասն և վեց թուրք՝ ամենքն ալ զինեալ՝ Ալապաշ դիւղին վրայ յարձակելով՝ Ղարաճաեան Վարդան անուն Հայու մը տունը աւարի կուտան։ Վարդան կը յաջողի իւր կեանքն ազատել խոյս տալով, իսկ կինը ծանրապէս կը վիրաւորի։

Գ. Այս չարագործաց հրոսակն Ալապաշցի Կուտիկեան Եղիա անուն անձին տունը կը կողոպտէ, այծերամակը կը յափշտակէ, և այս անձն իւր ընտանեօք յետին չքաւորութեան մէջ է այժմ։

Դ. Ալապաշցի Պուրքեան Վարդավառին տունը կը կոխեն, ինն կով և երկրագործ եղներ կը յափշտակեն կը տանին։ Այս չարութեանց հեղինակներն ալ միևնոյն անձերն են դաձեալ։

Ե. Միհնոյն չարագործաց հրոսը ձիհանի կամուրջին քով երկու ջրերպան Ուլնեցիներու վրայ յարձակելով կը կողոպտէ զանոնք, և անոնց կենդանիներն ու երկու բեռ աղ կը յափշտակէ կը տանի։

Զ. Մարաշէն ժամ մը հեռաւորութեամբ տասն Զէրքեզ դաղթականք Իրիկուան դէմ՝ հինդ Ցըռնըդցի Հայերու վրայ կը յարձակին, որոնք Ցըռնըդէն ջորիներով տախտակ կը փոխադրէին 'ի Մարաշ։ Զէրքէզները զանոնք կը խոշտանդեն, և անոնց դոյքն ու բեռնարձ կենդանիներն յափշտակելով կը տանին։ Կողոպտուող Հայերը բողոք կը բառնան տեղական կառավարութիւնն, բայց 'ի զուր։

Է. Մարաշի մէջ դողութիւնները սովորական դարձած են։ Գիշեր մը ութ Զէրքէզ՝ հայադործ Ղազաքլեան Սարգիս անուն Հայուն տունը կը մտնեն, Սարգիս և իւր որդին կը զարթնուն տանը մէջ սիրած ատմուկէն, և չարագործները տեսնելով որ չի պիտի յաջողին տունը կողոպտելու, դաշոյնով կը վիրաւորեն երեքն ալ և կը փախչին։

Ը. Մարաշու բնակիչներէն Պասարճմճի Սիւլէյմանի որդի Ահմէտ քանի մ' ընկերներով Սարբմէնեան Մելքոնի տունը կը մտնեն, և կինն առևանդելով լեռը կը տանին։ Տասն և մէկ ժամ յետոյ կինը կարձակուի անպատուեալ . . . Ահմէտ կը բանտարկուի, բայց քիչ ատենէն իւր անմեղ արձակուրդ կ'ստանայ։

Ահաւասիկ այս տեսակ և աւելի ժանտագոյն խժդժութիւններ կը դործուին չարունակ Հալէպի կուսակալութեան մէջ Հայ ժողովրդեան վրայ, և երբ հարստահարիչները

ձայն կը բառնան, Հալէպի կուսակալը ակռանջը կը խփէ· իսկ երբ իրենց կեանքն ու պատիւը պահպանելու ճիգ մը կընեն, իսկոյն ապստամբութեան գոյն կուտայ դործին, կը բանտարկէ զանոնք և Հայ դիւղերէն մը-րայ արշաւանքներ կը պատրաստէ, որպէս զի Բ· Դրան կարծել տայ թէ յեղափոխութիւն մը ըսպած է ինք, և աչալուրջ պաշտօնատար մ'է, և կը սրտմտի երբ Պատրիարքարանն անոնց անմեղութիւնը Բ·Դրան ճանչցնելու միջոցներ 'ի դործ կը դնէ։

Ըսինք և նորէն կը կրկնենք· Հալէպի կուսակալին պէս պաշտօնատարներն այնքան վտանգաւոր են Տէրութեան, որքան չեն կրցած լինել անոր ասիներն։

Տէրութեան մը փառքն և ոյժն իւր ժողովրդոյ բարեկեցութեան դարդացման և ընդհանուր միութեան մէջն են, որք կառավարութեան արդարութեամբը կրնան ձեռք բերուիլ։ Իսկ այս պաշտօնեայները թոյլ տալով որ չարիքներ ու կեղեքումներ դործուին այս ցեղին կողմէ ուրիշ ցեղի մը դէմ, ամենքը մէկէն և անոնց հետ բոլոր երկիրը թշուառութեան ու աւերմանց կը մատնեն, և միևնոյն երկրին զաւկներն իրարու դէմ ատելութեամբ բորբոքելով՝ անոնց միութեան յոդակապը կը խզեն։

Այս պաշտօնատարները չեն կարող այլևս այս ոգւով, այս քաղաքականութեամբ, և այս ցեղային նախապաշարումներով մեր Վեհ·Սուլթանին աշխարհաշէն տրամադրութեանց և Բ· Դրան աշխարհավարական ընթացից պատասխանել ուստի և բարեկարգութիւնն ամենէն առաջ զանոնք պաշտօնէ արձակելով պէտք է սկսիլ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 13 մարտ.

Թայմզ լրագիրը Թուրքիոյ և Եգիպտոսի վրայ խօսելով կըսէ թէ Անդղիա բարոք վարչութեան մը կազմութեան համար միայն կրնայ այս երկիրներուն պարտատէրց 'ի նպաստ միջամտել։ Ցիշեալ լրագիրը կը յարէ թէ աւելի ուղղակի միջամտութիւն մը չէր կրնար համաձայնիլ Անդղիոյ աւանդութեանց։

Թրնսվալ 13 մարտ.

Պուլղարաց Ազգային ժողովը երէկ ընտրեց արտաքորհրդարանական յանձնախումբն, որ տէրութեանց ուղղուելիք յիշատակագիր մը պիտի խմբագրէ (Ա. ևևելեան Բուվէլիի և Պուլղարիոյ միացումը խնդրելու համար)

Այս առաւօտ հասած հեռագիրք

Լոնտրա 13 մարտ.

Անդղիոյ պանքան իւր դրամաղեղչն 100ին 2 1/2 ի իջուց։

Փարիզ 13 մարտ.

Երեսփոխանաց ժողովը 139ի դէմ 317 ձայնիւ մերժեց մայիս 16ի նախարարութիւնը դատաստանի ենթարկելու առաջարկն և յետոյ, 154ի դէմ 240 ձայնիւ օրակարգ մ'ընդունեց յայտարարող թէ մայիս 16ի նախարարներն հանրապետական կառավարութիւնը դաւաճանեցին։

Պերլին 13 մարտ.

Շուվալօվ կոմսն այսօր Վիլհէլմ կայսեր հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ։ Քանի մը դիւանագիտաց և Պիսմարք իշխանին այցելութիւն տալէ յետոյ՝ Բեղրըսպուրկ դնաց։

Լոնտրա 13 մարտ.

Օսմ· Բոնս·		11 13/16
Փոխ·	1865	15 1/4
»	1869	14 7/8
»	1871	54
»	1872	22
»	1873	13 5/8
» Եգիպտ·		70 1/8
Անդ· Բոնս		96 9/16

Փարիզ 13 մարտ.

Օսմ· Բոնս·		12, 7 1/2
Դաղղ· Բոնս·	3 0/0	78 32 1/2
» »	» Նոր	80,47 1/2
» »	5 0/0	115,57 1/2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ· Սուլթանը Նիկոմիդիոյ ծովախորշը կեցող Անդղ· նաւատորմին հրամանատար Սըր Հօրնպի ծովապետն ու սպայներն Եըլտըզի պալատը տըրուելիք մեծ ճաշի մը հրաւիրած լինելով, յիշեալ նաւատորմին մեկնումը քանի մ'օր՝ յետաձգեցաւ, որպէս զի Անդղիացի ծովապետը կարենայ Ն· Կ· Վեհափառութեան հրաւէրն ընդունիլ։ Հացկերոյթին օրը տակաւին որոշուած չէ։ Վեհ·Սուլթանն, որ միշտ համակրական մեծամեծ փորձեր տուած է առ Անդղիական նաւատորմին, անձամբ պիտի նախագահէ ճաշին։

——

Վաղբթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպանին Բ· Դրան տուած երկրորդ ծանուցագրոյն վրայ Անդղիոյ և Դաղղիոյ կառավարութեանց միջև բանակցութիւնք տեղի ունեցեր են, և մէջերնին համաձայնութիւն գոյացնալով, Դաղղիոյ արտաքին գործոց նախարարը Բեդրսպուրկի դահլճին հետ բանակցելու վրայ է եղեր։ Վաղբթ կը կարծէ թէ վերոյիշեալ երկրորդ ծանուցագրին Բ· Դրան պատասխան չտալն այս պատճառաւ է եղեր։

——

Թոքվիլի գործին պայմանաժամն այս գիշեր կը լրանայ։

——

Վաղբթ սուտ կը հանէ այն լուրը թէ Օսմ· զօրքն Ադրիանուպոլսոյ քաղաքը չմնունելով՝ երկաթուղւոյն կայարանը վրաններու տակ կը բնակի եղեր։ Օսմանեան զօրքը՝ պաշտօնական լրոց ծանուցածին համեմատ՝ քաղաքը մնած է և զօրանոցները կը բնակի։

——

Սպարապետի դուռն այսօր մէճիտիյէ դրամով մէկ ու կէս միլիոն ղրուշ կը ղրկէ Ադրիանուպոլիս՝ անդդանուող Օսմ· զօրաց ամսականներուն և այլ պիտոյից համար։

——

Լա Թիւրքի սուտ կը հանէ այն լուրը թէ Հալէպի կուսակալ Քեամիլ փաշան տեղւոյն Եւրոպական հիւպատոսաց հետ ունեցած անհամաձայնութեան պատճառաւ պաշտօնանկ եղած է։

——

Պրուսայի նորընտիր կուսակալ Ահմէտ Վէֆիք փաշային մէկ հրամանագրովը՝ նահանդին բոլոր դաւառաց և դիւղօրէից մէջ դատարակութիւնը պարտաւորիչ եղած է։

Վարժատանց ընթացքին և կաղմական եղանակին վերաբերեալ կանոնադիր մը բոլոր քաղաքային խորհուրդներու ղրկուած է՝ անմիջապէս դործադրելու հրամանաւ։ Դիւղօրէից մէջ ծերոց խորհուրդներն և ընտանեաց տէրերը պատասխանատու բռնուած են մինչև 13 տարեկան հասակը վարժոց չյաճախող մանչերու՝ և մինչև 10 տարեկան հասակը վարժոց չյաճախող աղջկանց համար։

Ահմէտ Վէֆիք փաշային այս բարեկարդական դործերն իւր համբաւոյն արժանի սկզբնաւորութիւն մ'են, և սիրելի է յուսալ որ շարունակութիւն կունենան յօդուտ Պրուսայի մեծ նահանդին։

——

Փիլիպէ Հրատարակուող Ցոյն լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսական զօրաց Ուղուն Քէօփրիյէն քաշուելէն յետոյ անդ դնացող մէկ վաշտ Օսմանեան զօրքը հրացանի հարուածներով ընդունուեր է տեղւոյն Պուլղարներէն։ Օսմանեան զօրքը չէ պատասխաներ այս յարձակման։ Եղելութիւնն անմիջապէս հեռադրով իմաց տրուեր է Ադրիանուպոլիս, ուստից Ռուսական կառավարիչն երկու դումարտակ խաղախ ղրկեր է, որք ապստամբութիւնը ղսպեր են։

——

Ցունաց պատրիարքարանին կողմանէ Ադրիանուպոլիս ղրկուած պատուիրակները լուր տուած են թէ, քաղաքին Ցոյն մետրոպոլիտն ծանուցեալ դէպքին առթիւ ձերբակալեալ անձինք բուն յանցաւորները չէն, որք ժամանակ ունեցեր են Ադրիանուպոլսէն հեռանալու։

——

Տէմոթիքոյէն լուր կուտան թէ տեղւոյն կառավարիչ անուանեալ ճօրճի փաշան, որ Պուլղարաց թշնամական ցոյցերուն վրայ Ադրիանուպոլիս վերադարձած էր, վերստին յիշեալ քաղաքն եկեր է, և անդորրութիւնն անվրդով պահելու համար՝ խումբ խումբ Օսմ· զօրք կը պըտտին եղեր քաղաքին մէջ։

——

Ադրիանուպոլիս մնացած Ռուսական զօրաց հրամանատար Սքոպէլէֆ զօրավարին կողմանէ ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ, քաղաքին շրջակայ դիւղերէն Պուլղարաց դաղթականութիւնը դադրեր է։

——

Արշիդեղադոսի կղզեաց ընդհանուր կառավարիչ Սատըդ փաշան այժմ յիշեալ կղզեաց մէջ այցելութիւններ կընէ՝ վարչական դործերը քննելու համար։

Թէպէտ Ն· Բարձրութիւնը նահանդին կառավարութեան կեդրոնը Քիոս կղզին փոխադրել ուզած էր, բայց պաշտօնական կեդրոնը միշտ Հռոդոս կղզին է։

Սատըդ փաշան այժմ Քիոս կը դտնուի։

——

Քառանթինայի տեսչութիւնն որոշեց որ Երուսաղէմ երթալու համար ամեն տարի Ռուսիայէն եկող ուխտաւորները՝ կա՛մ ուրիշ ճանրով մ'երթան, և կամ խիստ քառանթինայի մ'ենթարկին։

——

Ադրիանուպոլսէն դրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ զինուորական մատակարարութեան ապրանք տուող Ռուս մը՝ մեծ դումարներ ստանալով իւր բնակարանը վերադարձած ժամանակ՝ քաղաքին թաղերէն միոյն մէջ յոյն և պուլղար ոստիկաններէ բաղկացեալ պահականոց մը 50 քայլ հեռի սպաննուեր է՝ անշուշտ դողութեան չարժառիթով։

——

Կը յիշեն ընթերցողք թէ Թուրքո—Ռուսական վերջին պատերազմին ժամանակ, Աղէքսանդր կայսեր քեռորդի Սերդիոս իշխանն, որ Զարեվիչի բանակին մէջ էր, Եուման Զիֆիթլիքի մօտ Օսմանեան զօրաց հետ տեղի ունեցած պատերազմի մը մէջ դարնուելով մեռած էր։

Քիչ ժամանակ ետքը, Ռուսական կայսերական ընտանիքն որոշեց վանք մը կառուցանել ճիշդ այն տեղն, ուր արքայազուն իշխանը տապստամ ինկած էր, և այդ վանքն անոր անուամբ Սերդիոս կոչել։

Սայն վանքը շինուեցաւ յիշեալ Եուման Զիֆիթլիք անուն դիւղին շրջակայքերն և Լօմ գետին քովն։ Շնորհիւ այն մեծամեծ դումարաց, զորս կայսերական ընտանիքն այս գործին նուիրեց, վանքը փառաւոր շէնք մ'եղաւ՝ ներքուստ և արտաքուստ ճոխ կերպիւ զարդարուած; և մեծ դրամագլուխներով ու կալուածներով օժտուած, որք լաւ ապագայ մը կապահովեն նորաշէն վանքին, և հաշիւ կը լինի թէ Ամթօս լեռան օրթօտոքս վանքէն աւելի հարուստ պիտի լինի։ Վերջին պատերազմին մէջ ինկած Ռուսական և Պուլղար զօրաց որբերը խնամելու և դաստիարակելու համար՝ վանքին կից որբանոց մը շինուած է, որ 300 մանուկ պիտի կրնայ ընդունիլ։ Կըսուի թէ այս վանքը՝ թէպէտ նոր՝ բայց Պուլղարիոյ ճարտարապետական ամենափառաւոր յիշատակարանն եղած է։

——

Հակահասունեան կաթոլիկ Հայոց Պատրիարք Քիւրէղեան Գերապայծառին դասալքութեան պարագաներն արդարև զարմանալի են։

Իւր դասալքութենէն քանի մ'օր առաջ Հակահասունեան կաթոլիկ Հայոց մէկ ժողովին նախագահեր է, ուր յետ երկար խորհրդակցութեանց որոշուեր է Գեր· Հասունն աքսորելու թագրիր դրել առ Բ· Դուռն։ Քիւրէղեան Գերապայծառն ալ՝ իբրև Պատրիարք՝ հաւանութիւն տուեր և թագրիրը կնքելով Բ· Դուռը ղրկեր է։ Զայս ընելէ ետև դնացեր Գեր· Հասունին անձնատուր եղեր, և անոր հետ միանալով՝ Բ· Դուռը ղրկած թագրիրն ոչնչացուցեր է։

——

Հասուն Գերապայծառը չորեքշաբթի օրն հեռաւեալ հեռագիրն ըստացած է Հռոմի Պապէն։

«Մեծ գոհունակութեամբ լսեցի Պ· Քիւրէղեան Յօհան էֆէնտիի * վերադարձն ու հնազանդութիւնն։ Պատրաստ եմ թեւաբաց և հայրական գութով ընդունիլ բոլոր միւս հերձեալներն ալ, երբոր անկեղծաբար վերադառնան։»

——

Ռուսիոյ կայսեր եղբայրը՝ Կոնստանդին մեծ դուքսին որդի Նիքոլա մեծ դուքսն Օրէնպուրկ աքսորուեր է՝ կեդրոնական Ասիոյ մէջ Ռուսիոյ կառավարութեան կողմանէ շինուելիք երկաթուղւոյն նկատմամբ կծու տետրակ մը հրատարակած լինելուն պատճառաւ։

——

Գաղղիոյ արտաքին դործոց նախարարը Թաքսիմի Դաղղիական հիւանդանոցին վերաշինութեան համար 400 հազար ֆրանքի վարկ մը խնդրած է պիւտճէի յանձնախումբէն։

——

Սթամպուլ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Կ· Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը խնդրեր է Փարիզէն՝ որ այն տեղի սպանդանոցներուն յատակագիծերն և դործողութեան դրութիւնն իրեն հաղորդուի։

Յիշեալ քաղաքապետութիւնը մտադիր է առ այժմ երեք սպանդանոց շինել, մին Բեազըտխանէ, մին Եէնի-քուլէ և երրորդն ալ Իսկիւտար։

——

Գաղղիական կառավարութիւնն որոշեր է Հանրապետութեան նախագահ Պ· Ժիւլ Կրէվիի Եղբայր Պ· Ալպերը Կրէվին Ալժէրիի ընդհանուր կա-

* Ինչպէս կը տեսնուի, Հռոմի Պապը Քիւրէղեան Գերապայծառին եպիսկոպոսական տասիճանն իսկ ճանչել չուզեր։
Ծ· Խ·

ուավարիչ կարգել՝ փոխանակ Շանդի զօրավարին՝ որ Բեգրոպուրկի դեսպան անուանած է։

Երէկ ժամ 8 1/2 ին երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը տեղի ունեցաւ Կ. Պոլսոյ մէջ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ

Երէկ իրիկուն դոցուեցաւ		13, 7
Այս առաւօտ բացուեցաւ		13, 2
կէս օրին		12,38
Բուսդլի երկաթուղի	Փր.	46
Թղթադրամ	վր.	483

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Կ. Պոլիս 1 Մարտ

Սոսիէթէ Ժէնէրալի բաժ. Անգղ. վր.		4.22
» փոխանակութեան	»	3,25
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»	6.12
Քրէտի Ժէնէրալ	»	5, 7
Փոխ. 1863	Ֆր.	74
» 1865	»	78
» 1869	»	75
» 1872	»	22 3/4
» 1873	»	70
Թրամուայ	Օսմ. վր.	1 75

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

2 Մարտ

Անգղ. վրա	ղրշ.	109 35
Ղարօվան ոսկի	»	87 15
Իմպէրիալ Ռուս	»	89 23
Գերմանիա	»	51 10
Մէճիտիէի տարբերութիւն	»	7 12
Չինգնաց	»	124 20
Պղինձ	»	181

Օսմ. կայսերական Պանքան այսօր 420 ղրշ. դին որոշած է թղթադրամի փոխանակութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մայրաքաղաքիս Պարսկական դեսպան Վսեմ. Մօհսին խան երէկ Ս. Պատրիարքին այցելութեան դալով մէկ ժամէն աւելի տեսակցեցաւ։

Այս տեսակցութեան ներկայ կը գտնուէր և Խրիմեան Սրբազան։

Տիֆլիսի Մեղու Հայաստանի լրագրին փետր. 10 թուով թերթին մէջ հետեւեալը կը կարդամք։

«Անցեալ տարւոյ «Մեղուի» թիւ 40 ում. «Ճանապարհորդութիւն Յանի» վերնագրով մի յօդուածի մէջ յայտնուած էր Հայը Շիրակունոց ցանկութիւնը վերականգնելու Անւոյ մայր եկեղեցին և զայն ուխտատեղի անելու։ Իսկ 41 համարում խմբագրութիւնս յորդորէր կարդացող նոյն վարդապետին հաստատուն մնալու իւր վճռականութեան մէջ և իւր խղձը կատարելու՝ օգնութեամբ և օրհնութեամբ հոգևոր իշխանութեան։

«Լսում ենք թէ Վեհափառ Հայրապետը վարձատրել է յիշեալ վարդապետին և. կոնդակ տուել, որ իրաւունք ունենայ ժողովարարութիւն անելու Անիի աւերակ եկեղեցեայ վերականգնման համար։ Միթէ կարելի՞ է այսպիսի գործի վերայ չուրախանալ և յոյսդուխիւն չցանկալ. միայն մի հանգամանք աչքի առաջ ունենալու է։

«Մենք կարծում ենք, որ հոգևոր իշխանութիւնը շատ լաւ կանէր, եթէ Հայը Շիրակունուն ժողովարարութեան համար տուած կոնդակի հետ բարեհաճէր կազմել բանիմաց աշխարհականներից Ալեքսանդրապոլի և մի հոգաբարձութիւն Անւոյ մայր եկեղեցու շինութեան և ուխտատեղւոյ արդեանց և ծախուց կառավարութեան։ Մի վարդապետ, որ օրէնսդէտ չէ և որին հարկաւոր կը լինի շատ անգամ վէճերի համար և դատաստանաւորները երթևեկել, կարող չէ հոգալ նոր կառուցանելի ուխտատեղւոյն բոլոր պիտոյքները։

«Ինչպէս երևում է մեր առած մի մանաւոր նամակից, արդէն Մադաթ Բէգի որդին 19 ին նոյեմբերի անցեալ ամի դատ է բացած տաճկական վկայութիւնների հիման վերայ, և կամենում է իրան սեպհականել Անին։ Ի՞նչ պէտք է անէ այսպիսի հանդամանքներում մի սոսկական անդրբադէտ և օրինաց անտեղեակ վարդապետ։ Պարզ է, որ դատը տանել կը-տայ և վնաս կը հասնի եկեղեցւոյն, որ կը զրկուի նշանաւոր կալուածքներից։ Հրաւիրում ենք այս կարևոր հարցի վերայ բարձրագոյն հոգևոր իշխանութեան ուշադրութիւնն և միջամտութիւնը Անւոյ աւերակ եկեղեցիների մասին զարթած դատի վերաբերութեամբ։

«Դատն անհիմն պէտք է, լինի և եթէ հոգևոր իշխանութիւնը միջամտութիւն անէ, անշուշտ դործը յօդուտ նորա վախճան կստանայ, որովհետև նոյն իսկ Տաճկական օրէնքով աւերակ եկեղեցիք, վանքեր, մզկիթներ, դիւղեր և այլն իրանց հողերով չեն կարող մի մասնաւոր անձի սեպհականութիւն համարվիլ, այլ պէտք է յանձնուին այն ազգին, որին նոքա պատկանած են եղել։ Բայց այսօր դատ բաց անողն Անիի աւերակների մասին մի մասնաւոր մահմեդական բէգ է, որին չէ կարող Անին իւր բազմաթիւ եկեղեցիներով պատկանիլ։ Բայց անտէր կալուածքին, պարզ է, որ ամենքն էլ կուզեն տիրանալ։

«Անտարակոյս հոգևոր իշխանութիւնը հասկանում է Անիի աւերակների մեծ նշանակութիւնը հայ ազգի պատմութեան համար։ Բացի այն որ նոքա այսօր հայի անցեալ փառքի կոթողն են, նոքա բովանդակում են իրանց մէջ և բազմաթիւ դանձ հայ պատմութեան համար, դանձեր, որոնք դեռ ևս չեն հետախուզուած և սպասում են գիտնական գլուխների։ Մինչև սոցա այցելութիւնն այդ դանձերը տգէտ մի բէգի ձեռին պէտք է անհետանա՞ն բոլորովին և. կորչի՞ն հայ պատմութեան համար,

«Կը յուսանք, որ հոգևոր բարձրագոյն իշխանութիւնը այս հանդամանքն աչքի առաջ ունենալով աւերակների հարցին։»

Նոյն քաղաքի Մշակ օրագրին մէջ ալ հետևեալները կը կարդամք.

—Մեզ դրում են Բաթումից որ այն տեղի Հայ Լուսաւորչական եկեղեցու շինութիւնն աւարտված է, և եկեղեցու մէջ ժամասացութիւնը արդէն կատարվում է։ Բաթումի փոքրաթիւ Հայերը պարտական են իրանց եկեղեցու շինութիւնը քահանայ Տ. Կոնստանտին Տէր Ստեփանեանցի ջանքերին։ Միայն եկեղեցին դեռ բոլորովին զուրկ է բոլոր զարդերից և վարագոյրից։ Բաթումի Հայերը փոքրաթիւ և չքաւոր լինելով՝ յոյս են դնում միւս քաղաքների Հայերի վրա, որ սրանք կօգնեն իրանց նիւթական օժանդակութեամբ եկեղեցին զարդարելու համար։ Մեր կողմից կաւելացնենք որ եթէ ցանկացողներ լինեն օգնութիւն հասցնել Բաթումի Հայոց եկեղեցուն, թող դիմեն Բաթումի Հայոց քահանային, Հայր Կոնստանտին Տէր Ստեփանեանցին։ Մեր թղթակիցը մեզ դրում է որ Հայր Կոնստանտինը յոյս ունի այս ամառը և դպրոց կառուցանել եկեղեցու դաւթում։

—Բաթումից մեզ դրում են հետևեալը։ «Զեղ յայտնի է ո՛ր քան մեր ռուսդ են առհասարակ մեր Անդրկովկասեան Հայ-կաթոլիկները։ Քանի կաթոլիկ Հայերը մի որ և է պատճառ ունեն իրենց վրայ ասելու, այն է, որ մանկութենից ուրիշ լեզու չդիտէին՝ բացի վրացերէնից։ Բայց ի՞նչ կասէք Բաթումի Հայ կաթոլիկների վրայ, որոնք չնայելով որ բացի Հայերենից ոչ մի ուրիշ լեզու չդիտեն, այնու ամենայնիւ երբէք չեն կամենում խոստովանվել որ Հայ են։ Այդ անճոռնի մոլեռանդութիւնը նրանք պարտական են իրանց ֆանատիկոս քահանաների ազդեցութեանը։»

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԻՔ

Աթէնքի յոյն մարդարէն յեռոյ, որ չկրցաւ յաջողութիւն ունենալ, Մարսիլիայի մէջ ալ դաղթիայի մարդարէ մ'երևան եկաւ։ Այս մարդը մարտ 1ին օրը Մարսիլիոյ հրապարակներէն միոյն մէջ քարոզ կուտար, և հետաքրքիրներու մեծ բազմութիւն մը խռնուած էր շուրջը։ Դաղղիոյ նախկին թագաւորներէն Սէն Լուի (Ս. Լուդովիկոսի) ոսկեղօծ շքանակով պատկերը բռնած էր ձեռքին, և ներշնչեալ ձայնիւ մը կը դոչէր. «Ես Աստուծմէ զրկուած եմ և առաքելոց պէս ճշմարտութիւն կը բերեմ ձեզ։ Մեզ վարող կառավարութիւնն ամբարիշտ կառավարութիւն մ'է, դոր պէտք է լքանել։ Կրօնից թշնամի է, ուստի երկար չպիտի ապրի։ Ըստ որում Հանրապետութեան մէջ եմք, մեզ հանրապետական թագաւոր մը պէտք է Ս. Լուդովիկոսի կամ Ցիսուս Քրիստոսի պէս, որովհետև այս վերջինն հանրապետականոյ առաջինն եղած է։ Իւր բոլոր նմանները կը սիրէր, բռնաւորաց դէմ կըմաքառէր, և Աստուծոյ թագաւորութենէն ուրիշ թագաւորութիւն չէր ճանչեր։ Այսօր՝ մեզ կառավարողներն ոչ Աստուած կը ճանչեն, ոչ ուրիշ ոք. ուրեմն պէտք է որ այդ կառավարութիւնը վերցուցնեմք։»

Ինքնակոչ մարդարէին այս ամեն մէկ խօսքերուն՝ ամբոխը դոփիւններով ու շչիւններով կը պատասխանէր, որք անկարադրելի ներդաշնակութիւն մը կը կազմէին։ Մինչև իսկ մարդարէն պիտի ծեծուէր, եթէ երկու ոստիկան չմիջամտէին, և զայն խաւարեալ ամբոխին ձեռքէն դժուարաւ աղատելով՝ պահականոց մը չը տանէին, ուր քննուելով հասկցուեցաւոր նոր Երեմիան Մարսիլիոյ եկեղեցեաց միոյն մէջ լուսարար էր, և ժամանակէ մ'ի վեր խելագարութեան նշաններ կը տեսնուէին վրան։

Դաղղիոյ եղեռնադատ ատեաններէն մին՝ դինետան մէջ ծագած կռուէ մը պատճառեալ սպանութեան դործ մը կը դատէր անցեալները։

Նախագահը վկայներէն միոյն հրամայեց որ կռուին ինչպէս ծագած լինելը պատմէ։

Վկան՝ երդուեալ դատաւորներուն դառնալով։

—Ահաւասիկ, ըսաւ. ամբաստանեալն ոչինչ բանի մը համար սկսաւ յանկարծ դոչել։ ապուշնե՛ր, ուղտե՛ր, դոմէշնե՛ր։ . . .

Նախագահը վկային խօսքը քաղցրութեամբ ընդմիջելով ըսաւ։

—Խօսքդ դատաւորներուն մի՛ ուղղեր, ատեանին խօսէ։»

Ս. ԶԴ

Դպրոցասիրաց-Ազգ. ընկերութեան Ցնծալի խորհուրդը պատեհ ունի ծանուցանել թէ որոշած է Հայաստանի քաղաքաց ուսումնարաններուն նուիրել 300 օրինակ ընդարձակ Աշխարհագրութեան մասնաւոր դին 1 Մէճիտ, աշխատասիրութիւն Պ. Պ. Աղնաւուրեանի՝ ի պէտս զարդացեալոց։

Ուստի կը խնդրենք որ ուսումնարանաց հոգաբարձութիւնք ուղղակի և կամ իրենց Պոլսեբնակ ներկայացուցիչներուն ձեռօք բարեհաճին՝ ի դիւրութիւն Ցնծալի խորհրդոյս, բաշնակցութեան մասնել իրեն հետ։

Ցնծալի խորհրդոյ սենեակը, Ղալաթիա, Սարնիճլի խան։ բաց է ամեն հինգշաբթի և շաբաթ երեկոյ ժամը 10 էն ց 11 և կէս։

ԻԼԱՆ

Նիզամիյէ նանը ազիզ խաբէութիւնն պէտէր մահ էսհապը թայինաթա իթա օլունակելին մսթպու բուսու լալերակ միւնաէրիճ էքմէյի ավզ իտէն գալթ զահրը բուսուլայը թէմիր վէ շէօհրէթինի թահրիր իլէ թապլաքեարա իթասը զարարը միւթէխադի իզ թիզասընասն օլուպ, ադաէմճէ գաղէթալէր իլէ նէչը ու իլան իլէ պիր խայլի միւտէթ պու ուսուլէ բայէթ օլընաբդը հալաէ մուսխասրէն մէօհիւրսիզ գարարաք թապլաքեարբարա բուսուլա վէրիլմէսի էնվայլ միւշքիւլաթա պատի օլմուշդը։ Իշպու ասքան պէշ սէնէէսի մարթընասն իթիխարէն էսհապը թայինաթին՝ ալաճաղը բուսուլալերակ մուհարրեր էքմէյի պիզզաթ ալաճաք օլարդը հալաէ զահրը բուսուլայը թէմիր վէ շէօհրէթինի թահրիր իլէ թէմիր խաէրէք վիրմէսի, վէ սաթին բուսուլա ալանդարա տասիի թապլաքեարա վիրէճէյի բուսուլանին զահրինի թէմիր վէ շէօհրէթինի թահրիր խաէրէք թապլաքեարա վիրիլմէսի, վէ շէհրը մէզարլուքէն իթիխարէն օլ վէճհ իլէ զահրի մէօհիւրլէնմէմիշ վէ շէօհրէթի եաղրընա միշ բուսուլալեր թապլաքեար թարաֆլերինասէն դապուլ օլունմամասը մուդարրեր օլմասը իլէ, ճիւմլէնին մնալիմի օլմադ, վէ անա կէօրէ իճապը իճրա խիրմէք իւզրէ, իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունուր։

Պապը-Սէրասքէրի

27 շուպաթ 1879

Նիզամիյէ էրզագ անպարընա Ցարը Շուրատա մահֆուզ նուսմունէսի վէճհէյլէ միւպայեա օլունաճադ ալթընչ պին գըրէ Բէթիմօ սապունունուն թարիխի գարարտան իթիխարէն պէհէր մահ օնար պին գըյէսի թէալիմ օլունարագ ալթը մահ նիհայէթինաէ արգասը ալընմադ վէ ըհամ կէօրիւկի իլէ անպարա թէալիմնէ գատար քեաֆֆէի մէսարիֆի միւթէահիւսինէ այիտ օլմադ վէ թէալիմնի միւպէյեին վէրիլէճէք մադպուզ սէնէտելերինին վիրուտիլէ մուամէլէսինին խիլաֆընա էսասընը սիմ մէճիտիէ երիկրմի զրուշ հիսապիլէ հէման նիզամիյէ խաղինէսինաէն վէրիլմէք շարթը իլէ պէհէր գըյէսի տէօրթ զրուշ պէշ փարայա օլարագ թալիպի էօհտէսինաէ օլուպ մարթը բրումինին պէշ շինճի կիւնիւ միւնագասասը իճրա օլունաճաղընասն, իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարընն եէվի մէզքիւրաէ սաաթ եէտիտէ Տարի Շուրացի ասքերիկ կէլմէկէրի։

28 շուպաթ 1879

Պապը Սէրասքէրի

ԾՐԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՏԱՄԱՏԵՆՆ ՁՈՒԼԱՐԱՆ

Օրուան գրքոյ թիւ 465

Հայ, Տաճիկ և Եւրոպայի ազգագրական տառերը իրենց ամեն տեսակներով կը գտնուին պատրաստ խիստ արժան գիներով։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ՊԱՏԱՆԷԿԱՆ ՆԵՐԾՆԶՈՒՄՆԵՐ

Ուսումնասէր հեղինակն այս գրքուկին մէջ ամփոփած է իւր գրուածներն, որք պատանեկան հասակի մէջ երկնուած, դեռահաս հոգւոյ մ'առաջին զգացումներն և մտածումները կը պարունակեն։

Կը ծախսուի Եէնի—ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ Հայ գրավաճառաց քով, 'ի գին 75 սանթիմ։

ՁԱՇԱԿ

ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՇԽԱՐԿԻԿ ԼԵԶՈՒԱՒ

Աշխատասիրութեամբ Ա. Պիպլեաճեանի

Աղգային հեղինակաց զանազան գործերէն քաղեալ ընտիր հաւաքածոյ մ' է Արձակ և Ոտանաւոր, որոյ բանասէրք կրնան կատարեալ ճաշակ մ'առնուլ արդէն Հայ մատենագրութեան վրայ։

Գործը տպագրութեան յանձնուած ըլլալով, ծախքը փոքր 'ի շատե թեւթեւցներու համար բաժանորդագրութիւն մը բացուած է բոլոր գրավաճառաց քով։

Բաժանորդագրութեան գինն է 2 ֆրանք. իսկ տպագրուելէն յետոյ 3 ֆրանքի պիտի ծախսուի։

ԴԻՑԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՒՈՑ

ՅՕՐԻՆԵՑ Դ. ՄՍԵՐԵԱՆ

Ի պէտս աղքատին Լուսաւորչեանց

Իգմիր տպագրութիւն Դ. Մսերեան

Այժմն հայ գրավաճառաց քով կը գտնուի։ Գին 90 սանթիմ։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ

Թարգմանեալ 'Ի Գաղղիականէն

1876—77 'ի Արևելեան պատերազմին պատմութիւնը՝ զոր Գաղղիացի նշանաւոր զօրապետ Ա. Լբֆոռ անկողմնակալ ոգւով և ճշգրիտ մանրամասնութեամբ գրած է, թերթ առ թերթ պիտի հրատարակուի Հայերէն լ'զուաւ, մեծագիր և ուղիղ երեսով, մաքուր թուղթի վրայ, իւրաքանչիւր թերթն երկու ընտիր պատկերներով։

Գոգցը է մեզ յուսալ որ մէն մի ազգային նոյն ազնուագոյն պատերազմին անցիցը վրայ ունեցած հետաքրքրութիւնը յաղեցնելու համար՝ կը փութայ իւր սիրալիր ընդունելութեամբը պատուել Թարգմանչին այս ձեռնարկը՝ որոյ համար ամեն խնամք ի գործ պիտի դրուին,

Կը գտնուի Ուղղուն չարչը Ֆրէնկեան գրատունն և ուրիշ Հայ գրավաճառաց քով։

Գին թերթին 1 դրշ արծաթ դրամ։

ՄԻՆԱՍ ՁԵՐԱՁ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Աբոգեան Տպագրութեան

Հեղինակը Հայ պատգամաւորութեան հետաքրքրաշարժ և կարևոր պատմութիւնն 'ի լոյս ընծայելու ձեռնարկած ըլլալով, այս անգամ կը հրատարակէ առաջին մասը, որ կը պատմէ պատգամաւորութեան կատարած գործերն Իտալիոյ մէջ, Խրիմեանի Պօլսէն մեկնելէն մինչև փարիզ հասնիլը։

Կը ծախսուի գլխաւորաբար Ղուկասեան գրատունը, գին 1 ֆրանք։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1879 ՄԱՐՏ 1 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 15

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻԶՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆՆԵՐԸ

Ժամ	Եւրոպական Եղանակ	Թիւ
12 45	Եէնիմահալլէն Մէզարպ. Պէյիւքտէրէ, Թարապիա, Եէնիքէյ, Սիէնիա, Էմիրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար, Պէշիկթաշ։	32
1 45	Եէնիմ. Մէզարպ. Պէյիւքտա. Թարապիա, Եէնիքէ. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէշիկ։	19
2 45	Եէնիմահալլէն Մէզարպ. Պէյիւքտա. Թարապիա, Եէնիքէ. Սիէն. Էմիրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար, Պէշիկ, Արնավ.	18
4	Մէզար, Պէյիւքտա. Թարպ. Եէնիքէ. Էմիրկ. Սիէն. Ր. Հիսար, Պէշիկ, Արնավ. Դուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.	32
5	Եէնիմահ. Մէզարպ. Պէյիւքտա. Թար. Եէնիքէ. Էմիրկ. Պոյաճ. Ր Հիսար, Պէշիկ, Արնավ. Պէյլ. Օրթաք. Պէշ։	28
6 30	Եէնիմահալլէն Պէյիւքտա. Թարապիա, Պէյքօղ, Եէնիքէյ, Էմիրկ. Գանլըճա, Ր. և Ա. Հիսար, Գանտիլի, Արնավ. Զէնկ. Պէյլեր. Օրթաքէյ, Գուզկ. Պէշիկթաշ, Իսկիւսար։	4
8	Ր. և Ա. Գավաղէն Եէնիմահ. Մէզար. Պէյիւք. Թարապիա, Պէյքօղ, Եէնիք. Էմիրկէն, Պոյաճ. Ր. Հիսար, Պէշիկ, Արնավ. Դուրուչ. Օրթաքէյ, Պէշիկթաշ։	19
9 45	Մէզարպուրնուէն Պէյիւքտա. Թարապիա, Եէնիքէյ, Էմիրկէն, Ր. Հիսար, Արնավ. Օրթաքէյ, Պէշիկթաշ։	22

Արնաւուտ էնէն

1	Արնաւուտքէյէն, Դուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։	28
1 30	Արնաւուտքէյէն, Դուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։	23
2	Պէշիկ, Արնավ. Դուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ, Գաղաթաշ։	22
2 45	Արնավ. Դուր. Օրթաք. Պէշիկ. Գաղաթաշ։	21
3 30	Արնավ. Դուր. Օրթաք. Պէշիկ. Գաղաթ.	23
4	Արնավ. Դուրուչ. Պէշիկ. Գաղաթաշ։	18
10 15	Արնաւուտքէյէն ուղղակի կամուրջ։	21
11	» » »	28

Առէոլոս էնէն

12 45	Պէյքօղ, Բաշտալ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլի, Վանիքէյ. Զէնկիքէյ, Պէյլերպէյ, Գուզկ.	21
12 45	Արնավ. Վանիքէյ, Զէնկիլ. Պէյլեր. Գուզկ. Գաղ։	4
1	Ր. և Ա. Գավաղէն Մէկար. Պէյիւքտա. Թար. Պէյքօղ, Բաշտ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Զէնկիլ. Պէյլեր. Գուզկ.	17
3	Պէյիւքտա. Պէյքօղ, Բաշտալ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք Զէնկ. Պէյ. Գուզկ. Գաղաթաշ։	33
8 45	Պէյիւքտա. Պէյքօղ, Բաշտալ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Զէնկիլ. Պէյլերպէյ, Գուզկ. Իսկ.	23

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՆԻԵՐԸ

Եւրոպական Եղանակ

2	Գաղ. Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Զէնկ. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար, Գանլը Էմիրկէն, Եէնիք. Պէյքօղ, Թարապ. Պէյիւք. Եէնիմահ։	4
2 30	Պէշիքթ. Օրթաք. Արնավ. Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Մէզար.	32
5	Գաղ. Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար, Պոյաճ. Եէնիք. Պէյքօղ, Թարապ. Պէյիւք. Մէզարպ. Ր. և Ա. Գաղաղ։	19
6 30	Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկ. Արնավ. Գանտ. Ր. Հիսար, Պոյաճ. Եէնիք. Թար. Պէյիք։	23
8	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնավ. Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյիւքտա. Մէզարպուրնու։	22
10	Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկ. Սիէն. Եէնիք. Թարպ. Պէյիւք Մէզար. Եէնիմահ։	32
10 40	Պէշիկ, Օրթաք. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Սիէն Եէնիք. Թարապ. Պէյիւքտա. Մէզարպ. Եէնիմ	18
11 15	Պէպէք, Ր. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկ. Եէնիքէյ, Թարապիա, Պէյիւքտա. Մէզարպ. Եէնիմահալլէ։	19

Արնաւուտ էնէն

2 15	Ուղղակի Արնաւուտքէյէ։	21
2 45	» »	23
3 30	» »	18
9 30	Գաղ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնավ.	21
10 15	Գաղաթաշ, Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուր. Արնավ.	28
11 15	Գաղաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ։	23
11 45	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ։	28
12	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւուտ։	4

Առէոլոս էնէն

3 15	Իսկ. Գուզ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշտալ. Պէյքօղ. Թարպ. Պէյիք. Մէզարպ.	28
9 45	Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշտալ. Պէյքօղ, Պէյիւքտա. Մէզարպ. Ր. և Ա. Գաղաղ։	17
10 30	Գաղաթ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշ. Պէյքօղ, Թարապ. Պէյիւքտա.	33
11 10	Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշտալ. Պէյքօղ։	21
11 40	Գաղաթ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Պէպէք։	22

Լրագիրս ամեն օր կը հրատարակուի՝ բաց 'ի կիրակի և տօն օրերէ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Գալատիա Սանդըղճըլար Հատտէսի թիւ 198, Նօրօ խան Մասիսի խմբագրատունը։ Իսկ գաւառաց մէջ հեռաւոր հոգաբարձուաց գրասենեակները.

ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Սահակեան Է. Ֆ. Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խորով » Իսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Սահակեան Է. Ֆ. Թանկէրեան.
ՌՈՍՏՈՍԹՕ. Արժ. Տ. Արիստակէս ա. ուադ քահանայ Ֆէտլեան.
ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ.
ՍԱՄՍՈՒՆ.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Ս. Էթմէքճեան Է. Ֆէէնտի.
ԱՄԱՍԻԱ.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.
ԵՒԴՈԿԻԱ.
ԽԱՐԲԵՐԴ.
ԵՐԶՆԿԱ. Թադէոս Է. Ֆ. Բաղրատունի.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ » Զաքարեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ » Փոթիկեան.
ՎԱՆ.
ԲԵՐԻԱ. Սեդրակ » Խարամեան.
ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թովմաս Է. Ֆ. Թաշճեան.
ԵԴԵՍԻԱ.
ՄԱՐԱՇ.
ՖՕՐՇԱՆ. Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան.
ՏՓԽԻՍ. Պ. Նիկողայոս Տ. Ղևոնդեան.
ԿԱԼԿԱԹԱ. Պետրոս աղա Հէքիմեան։

ԱՅԵՐԻ ՎԻԿՕՐԸ

Ով որ իր մաղերուն թափիլը չուզեր, «Այերի Վիկօր» կոչուած մաղի անուշահոտ ջուրէն գործածելու է. ուրիշ ամեն տեսակ մաղի ջուրերը կամ իւղերը՝ որ մաղ չի թափելու համար կը ծախսուին, բոլորն ալ անօգուտ են. իսկ Վիկօրի օգուտը միլիոնաւոր փորձերով տեսնուած է, և Պօլսոյ ու գաւառաց սէջ օր օրի գործածողներուն թիւը կաւելնայ։ Անոնք որ իրենց մաղերուն գեղեցկութիւնը կորսնցնելու վրայ են, չուտով գործածեն առ ջուրէն որ'ի վերջոյ չղղիան։ Թափելու վրայ եղող մաղերը կը հաստատէ ու կամրապնդէ, թափածներուն տեղը մաղ կը բուսցնէ երբոր մաղերուն արմատը ջնջուած չէ, ու ճերմկած մաղերը անպատճառ իր նախկին բնական գոյնին կը բերէ, գործածելուն կերպը չիշերուն հետն է. կը ծախսուի Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկայի Մաղազան։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԱՂԱԶԱՆ

Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկայի Մաղազան կը ծախսուի, պէնիւ ճերմակ կաուներ, ու սեղանի ծածկոց և այլն, սեղանի արծաթեայ պատառաքաղ, դրգալ և այլն. կաղի Լամբաներ, սեղանի ճերմակ յախճապակի սպասք Անգղիոյ տեսակէն, քարեղաններ, փիքէ ծածկոց, քիմանէ սափան և այլն, խոհանոցի վերաբերեալ անօթներ, կարի գործիքներ, և ուրիշ անթիւ պիտանի փաճառք կը ծախսուին չափաւոր գներով։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԹԻՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՆՇՐՕ ԽԱՆ